רבי ישמעאל בן אלישע

לספר/להקריא את הסיפור:

הילד השבוי [מובא ב"כה עשו חכמינו" ג', עמ' 237 והלאה].

שינון פסוקים – הילד ידע בעל פה אפילו פסוק קשה מישעיהו!!!

רבי ישמעאל [בן אלישע] – ה'חברותא' של רבי עקיבא.

סבא שלו [כנראה] שהיה כהן גדול הוצא להורג על ידי קיסר רומי כאחד מעשרת הרוגי מלכות, יחד עם רבן שמעון בן גמליאל הזקן.

בצעירותו למד תורה מפי רבי יהושע בן חנניה, שפדה אותו מן השבי. לאחר מכן למד מפי רבי נחוניה בן הקנה ומפי רבי אליעזר בן הורקנוס. כן קשר רבי ישמעאל יחסי ידידות אמיצים עם רבי עקיבא, שהיה בר פלוגתא גדול שלו בהלכה.

[שני בניו מתו עליו בזה אחר זה. ארבעה חבריו באו אליו לנחמו באבלו: רבי טרפון, רבי יוסי הגלילי, רבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא. הוא צידק על עצמו את הדין במלים: "רבו עוונותיו, תכפוהו אבליו, הטריח רבותיו" (מועד קטן כ"ח:)].

בתלמוד שכיחה מחרוזת המילים "תנא דבי רבי ישמעאל", שמובאת בפיתחן של ברייתות ששָנה החכם מבית מדרשו של רבי ישמעאל, שהיתה לו דרך לימוד מיוחדת שלימה בלימוד התורה.

רבי ישמעאל הוא בעל הברייתא שמביאה את שלוש עשרה ה"מידות שהתורה נדרשת בהן", שהן שיטות לדרשת הפסוקים ומציאת העולֶה מתוך הכתוב, שלא נאמר בו במפורש [לראות בסידור!].

זהירות בגזירת חכמים

"לא יקרא לאור הנר שמא יטה. אמר רבי ישמעאל בן אלישע: אני אקרא ולא אטה. פעם אחת קרא ובקש להטות, אמר: כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים לא יקרא לאור הנר! רבי נתן אומר: קרא והטה, וכתב על פנקסו: אני ישמעאל בן אלישע קריתי והטיתי נר בשבת, לכשיבנה בית המקדש אביא חטאת שמנה" (שבת י"ב:).